

Sygn. akt VII U 237/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2021r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Agnieszka Stachurska

Protokolant: sekretarz sądowy Anna Bańcerowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 stycznia 2021r. w Warszawie

sprawy M. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o przeliczenie emerytury

na skutek odwołania M. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 4 grudnia 2019 roku, znak: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, że M. Z. przysługuje prawo do przeliczenia emerytury poprzez uwzględnienie okresu zatrudnienia w (...) sp. z o.o. od 1 czerwca 1991r. do 31 sierpnia 1992r.;
2. oddala odwołanie w pozostałym zakresie.

sędzia Agnieszka Stachurska

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 grudnia 2019r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. odmówił M. Z. prawa do przeliczenia emerytury poprzez doliczenie stażu pracy od 31 maja 1991r. do dnia 1 września 1992r. w (...) (...), ponieważ okres ten nie został wystarczająco udowodniony. Argumentował, że uwzględnienie wskazanego okresu możliwe byłoby na podstawie takich środków dowodowych jak świadectwo pracy, wpis w legitymacji ubezpieczeniowej, wpis w dowodzie osobistym, a także umowy o pracę potwierdzające fakt nawiązania oraz ustania stosunku pracy. Natomiast uwzględnienie zarobków za ten okres do podstawy wymiaru kapitału początkowego nie spowoduje zmiany jego wysokości w części dotyczącej wskaźnika wysokości podstawy wymiaru, ponieważ aktualnie przyjęty do wyliczenia wskaźnik wynosi 328,18% i został ograniczony do 250%, zgodnie z obowiązującymi przepisami i nie może przekraczać jego wysokości (decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 4 grudnia 2019r., znak: (...), k. 49 akt emerytalnych).

M. Z. w dniu 9 stycznia 2020r. złożył odwołanie od wskazanej decyzji, podkreślając że w aktach sprawy znajdują się dokumenty oraz jego oświadczenie dotyczące braku możliwości przedłożenia organowi rentowemu żądanych przez niego dokumentów z przyczyn niezależnych od wnioskodawcy. W odwołaniu wnioskował o przesłuchanie świadków: T. W. i W. K. na okoliczność zatrudnienia w (...) (...) w okresie od dnia 31 maja 1991r. do dnia 1 września 1992r. (odwołanie z dnia 8 stycznia 2020r., k. 3-4 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 6 lutego 2020r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania, a uzasadniając swe stanowisko wskazał, że na okoliczność zatrudnienia w (...) sp. z o.o. w okresie od 31 maja 1991r. do dnia 1 września 1992r. ubezpieczony przedstawił własne oświadczenie oraz zeznania świadków. Nie złożył natomiast świadectwa pracy, zaś w legitymacji ubezpieczeniowej brak jest wpisu dotyczącego zatrudnienia w powyższym okresie. Poza tym we wskazanym okresie (...) sp. z o.o. składała deklaracje bezimienne za pracowników.

W dalszej części organ rentowy, powołując się na § 22 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011r., Nr 237, poz. 1412), podkreślał, iż środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności: legitymacja ubezpieczeniowa, legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia. Jednocześnie organ rentowy, wskazując na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2018r., sygn. akt I UK 544/16, argumentował że „zaliczenie nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień emerytalnych wymaga dowodów niebudzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych, a do takich dowodów nie należą zeznania świadków, które powinny być traktowane - odnośnie zdarzeń sprzed kilku dziesięcioleci - jako dowód uzupełniający”.

Uwzględniając powyższe, organ rentowy ocenił, że okres zatrudnienia ubezpieczonego od 31 maja 1991r. do 1 września 1992r. nie jest wystarczająco udowodniony, dlatego zaskarżoną decyzją z dnia 4 grudnia 2019r. odmówił ubezpieczonemu prawa do przeliczenia emerytury (odpowiedź na odwołanie z dnia 6 lutego 2020r., k. 6 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. Z., ur. w dniu (...), w dniu 26 czerwca 1977r. ukończył Wydział Humanistyczny na Uniwersytecie M. K. w T.. W okresie od 3 lipca 1978r. do 17 stycznia 1979r. odbył długotrwałe przeszkolenie wojskowe w Szkole (...), a od 18 stycznia 1979r. do dnia 27 czerwca 1979r. praktykę w jednostce wojskowej. W okresie od 1 września 1977r. do 15 marca 1990r. zajmował stanowisko publicysty, zastępcy kierownika działu publicystycznego oraz kierownika wydania (...) i starszego publicysty w (...) Wydawnictwie (...) – redakcji (...). W okresie od 15 marca 1990r. do 31 maja 1991r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Handlu Zagranicznego (...) sp. z o.o. w B. na stanowisku dziennikarza – redaktora naczelnego. Następnie w dniu 1 czerwca 1991r. nawiązał stosunek pracy z (...) sp. z o.o. na podstawie umowy na czas nieokreślony, na stanowisku redaktora naczelnego, z wynagrodzeniem 3.300.000 zł. Z kolei w okresie od 1 września 1992r. do 29 lutego 1996r. pracował w Wydawnictwie (...) S.A. W pkt 3 duplikatu świadectwa pracy wystawionego przez Wydawnictwo (...) S.A. wskazano, że zaliczeniu do okresu zatrudnienia, od którego zależy długość okresu wypowiedzenia umowy o pracę, podlegało zatrudnienie w okresie od dnia 1 czerwca 1991r. do dnia 31 sierpnia 1992r. w (...) (...) (zaświadczenie z dnia 5 czerwca 2019r., k. 6 akt emerytalnych, zaświadczenie z dnia 11 lipca 2019r., k. 11 akt emerytalnych; świadectwo pracy z dnia 16 marca 1990r., k. 8 akt emerytalnych; kopia świadectwa pracy z dnia 31 maja 1991r., k. 12 akt emerytalnych; umowa o pracę, k. 57 a.s.; duplikat świadectwa pracy z dnia 26 marca 2019r., k. 16 akt emerytalnych; duplikat świadectwa pracy z dnia 26 marca 2019r., k. 18 akt emerytalnych; legitymacja ubezpieczeniowa – akta emerytalne; zeznania świadka W. K., k. 104 – 104 a.s.; zeznania świadka T. W., k. 113 – 114 a.s.; zeznania odwołującego M. Z., k. 122 a.s.).

W dniu 26 lipca 2019r. M. Z. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wnioski o emeryturę. W dniu 16 sierpnia 2019r. dołączył dodatkową dokumentację w postaci własnoręcznie podpisanego oświadczenia o zatrudnieniu w okresie od 31 maja 1991r. do 1 września 1992r. w Redakcji (...) na stanowisku redaktora naczelnego oraz zeznania dwóch świadków – W. K. i A. S.. Po przeprowadzeniu postępowania Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w dniu 2 września 2019r. wydał decyzję o przyznaniu emerytury, zaś decyzją z dnia 26 września 2019r. odmówił prawa do przeliczenia emerytury poprzez doliczenie stażu pracy od 31 maja 1991r. do 1 września 1992r. z uwagi na brak wystarczającego udowodnienia tego okresu. W piśmie z 24 października 2019r. M. Z., nie zgadzając się z brakiem uwzględnienia ww. okresu, zwrócił się do organu rentowego o dokonanie korekty wcześniejszego stanowiska. Decyzją z dnia 4 grudnia 2019r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. odmówił M. Z. prawa do

przeliczenia emerytury poprzez doliczenie stażu pracy od 31 maja 1991r. do dnia 1 września 1992r. w (...) (...). Od powyższej decyzji M. Z. wniósł odwołanie (wniosek o emeryturę z dnia 26 lipca 2019r., k. 1 akt emerytalnych; wniosek o uzupełnienie dokumentacji wraz z załącznikami, k. 32 – 35 akt emerytalnych; decyzja z dnia 2 września 2019r., k. 28 akt emerytalnych; decyzja z dnia 26 września 2019r., k. 42 akt emerytalnych; pismo M. Z. z dnia 24 października 2019r., k. 44 akt emerytalnych; decyzja z dnia 4 grudnia 2019r., k. 49 akt emerytalnych; odwołanie z dnia 8 stycznia 2020r., k. 3-4 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dokumentów oraz zeznań ubezpieczonego i świadków. Dokumentom Sąd przyznał walor wiarygodności, oceniając, że są one rzetelne, kompletne i mogą stanowić podstawę ustaleń faktycznych w przedmiotowej sprawie. Jako wiarygodne Sąd ocenił także zeznania świadków W. K. i T. W., którzy potwierdzili, że ubezpieczony był w spornym okresie zatrudniony w (...) na stanowisku redaktora naczelnego. Na podobne okoliczności wskazał również ubezpieczony, podkreślając że przez cały okres zatrudnienia w (...) pracował w pełnym wymiarze czasu pracy jako redaktor naczelny i z uwagi na zmiany właścicielskie płynnie przechodził do kolejnych pracodawców.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie M. Z. od decyzji z dnia 4 grudnia 2019r. w przeważającej części podlegało uwzględnieniu.

Wymagający rozstrzygnięcia spór dotyczył możliwości uwzględnienia do stażu pracy M. Z. okresu od dnia 31 maja 1991r. do dnia 1 września 1992r. Zgodnie z twierdzeniem ubezpieczonego, w tym czasie był on zatrudniony w (...) sp. z o.o., w redakcji (...) na stanowisku redaktora naczelnego.

Zasady określające sposób postępowania przed organem rentowym oraz dowody wymagane w tym postępowaniu określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe

(Dz. U. z 2011r. nr 237, poz. 1412). Zgodnie z § 21 ww. rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Z kolei zgodnie z § 22 ust. 1 rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

- 1) legitymacja ubezpieczeniowa;
- 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

Wymaga przy tym zaznaczenia, że w postępowaniu sądowym w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe sąd nie jest związany takimi ograniczeniami w dowodzeniu, jakie odnoszą się do organu rentowego w postępowaniu administracyjnym.

Według art. 473 § 1 k.p.c. w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przed sądem przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu z zeznań świadków i z przesłuchania stron. Ten wyjątek od ogólnych zasad, wynikających z art. 247 k.p.c., sprawia, że każdy istotny fakt, może być dowodzony wszelkimi środkami dowodowymi, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 4 października 2007r., I UK 111/07). Pogląd wyrażony w cytowanym wyżej orzecznictwie jest uzasadniony tym, że z uwagi na upływ lat ubezpieczeni wnioskujący o przyznanie im prawa do świadczenia emerytalnego lub jego przeliczenie mogą napotkać pewne trudności w należywym udokumentowaniu nie tylko przebiegu zatrudnienia czy też faktu otrzymywania konkretnych składników wynagrodzeń bądź ich wysokości, lecz również samej okoliczności zatrudnienia w danym zakładzie pracy. Praktyka orzecznicza zna zresztą wiele

przypadków, w których dostęp ubezpieczonych do pełnych akt osobowych jest problematyczny. Przyczyną tego stanu rzeczy najczęściej jest likwidacja zakładu pracy, w którym ubezpieczony przed laty pracował, zagubienie dokumentacji w związku z krótkim termin jej obowiązkowej archiwizacji czy przejęciem zakładu pracy przez inny podmiot, lecz również niestaranne prowadzenie dokumentacji kadrowo-płacowej przez byłego pracodawcę. Ujemne konsekwencje związane z trudnościami w dokumentowaniu okresów składkowych czy też wysokości wynagrodzeń z lat odległych nie powinny jednak obciążać wyłącznie ubezpieczonych, przy czym nie można również odpowiedzialności za taki stan rzeczy przenosić w całości na Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Oznacza to, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego, z tym że zaliczenie nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień oraz wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych wymaga dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 9 stycznia 1998r., II UKN 440/97 i z 4 lipca 2007r., I UK 36/07, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 30 października 2013r., III AUa 269/13; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 15 marca 2006r., III AUa 1096/05).

Kierując się powyższym Sąd ocenił, że zgromadzone w przedmiotowej sprawie dowody pozwały na rozstrzygnięcie zgodnie z żądaniem ubezpieczonego, choć nie w pełnym zakresie. W ocenie Sądu z materiału dowodowego, obejmującego przede wszystkim dokumenty, a także zeznania świadków, wynika fakt rzeczywistego zatrudnienia M. Z. w (...) (...) sp. z o.o. Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na umowę o pracę na czas nieokreślony, która została zawarta w dniu 1 czerwca 1991r. i ten właśnie dzień wskazuje jako datę, w której ubezpieczony powinien zgłosić się do pracy. Ponadto Sąd wziął pod uwagę wpisy w legitymacji ubezpieczeniowej. Wprawdzie w tej jej części, która dotyczy poświadczenia o okresach ubezpieczenia i wysokości zarobków, brak jest adnotacji o zatrudnieniu u ww. pracodawcy, jednak na stronach 4 – 5, gdzie wpisywane są poświadczenia o uprawnieniach leczniczych, w miejscu stempla zakładu pracy, z datą 15 października 1991r. znajduje się pieczęć (...) sp. z o.o. Potwierdza ona w sposób niewątpliwy, że we wskazanej dacie wymieniona spółka była pracodawcą M. Z., który z kolei, jako zatrudniony w tej spółce, posiadał uprawnienia do świadczeń leczniczych.

Kolejnym dokumentem, który w toczącym się sporze, Sąd ocenił jako istotny, jest duplikat świadectwa pracy wystawiony przez Wydawnictwo (...) S.A. z dnia 26 marca 2019r., potwierdzający zatrudnienie M. Z. od 1 września 1992r. do 29 lutego 1996r. w Wydawnictwach (...) S.A., przy czym jak wynika z pkt 3 tego dokumentu, pracodawca do okresu zatrudnienia, od którego zależy długość okresu wypowiedzenia, zaliczył ubezpieczonemu jego wcześniejsze okresy zatrudnienia, w tym okres od 1 czerwca 1991r. do 31 sierpnia 1992r. w (...) (...).

Wymieniony dokument, a także pozostałe, o których była mowa, korespondują z zeznaniami ubezpieczonego, który wskazywał, że płynnie przechodził do kolejnych pracodawców będąc zatrudnionym jako redaktor naczelny w (...). Również świadkowie na okoliczność zatrudnienia M. Z. w tym okresie wyraźnie w zeznaniach wskazali, a zatem – pomimo braku świadectwa pracy, które przecież nie jest jedynym dowodem potwierdzającym zatrudnienie – Sąd ocenił, że ubezpieczony udowodnił, że był pracownikiem (...) (...) sp. z o.o., z tym, że nie od 31 maja 1991r. do 1 września 1992r., a od 1 czerwca 1991r. – jak wskazuje umowa o pracę – do 31 sierpnia 1992r. – jak wskazuje duplikat świadectwa pracy wystawiony w dniu 26 marca 2019r. Z tego więc względu 2 dni, przypadające na początek i koniec zatrudnienia, jakie oznaczył M. Z., a więc 31 maja 1991r. i 1 września 1992r., nie mogły zostać uwzględnione, co znalazło odzwierciedlenie w punkcie 2 wyroku, w którym Sąd oddalił odwołanie w pozostałym zakresie.

W pozostałej części odwołanie zostało uwzględnione, gdyż pomimo braku świadectwa pracy za okres od 1 czerwca 1991r. do 31 sierpnia 1992r., ubezpieczony ponad wszelką wątpliwość wykazał, że w ww. okresie był pracownikiem spółki (...) (...). Sąd zatem zmienił zaskarżoną decyzję w sposób wskazany w punkcie 1 sentencji wyroku.